

Nr 109.

Av herr **Svensson, Martin**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition* angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

De i Kungl. Maj:ts proposition nr 84 angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst föreslagna allmänna grunder för sådant dyrtidstillägg under år 1922 och första halvåret 1923 äro i stort sett desamma, som varit gällande under år 1921. Dyrtidstilläggen skola nämligen beräknas i visst förhållande till ett i anslutning till den officiella levnadskostnadsindexen fastställt s. k. »grundtal», och komma således att till beloppen automatiskt följa växlingarna i sagda indextal nedåt eller uppåt.

Mot en sådan anordning kan under något så när normala förhållanden knappast något vara att erinra, då statstjänarne därigenom erhålla den compensation för dyrtidens inverkan på levnadskostnaderna, som dessas växlande storlek betingar.

Men under nuvarande exceptionella förhållanden och rådande så ytterst svåra depressionsperiod, under vilken en stor del av landets industri och näringar ej kunna hållas i gång och det ekonomiska livet är i stor utsträckning lamslaget, vilka förhållanden medfört ej blott att för i enskild tjänst anställda personer avlöningarne måst i högst väsentlig grad sänkas, om de äro nog lyckliga att få kvarstå i sina anställningar, utan även att hundra tusental av landets invånare oförvållat blivit i större eller mindre grad utan arbete och inkomst samt i följd därav måste under stora försakelser och svårigheter söka tillkämpa sig ett knappt uppehälle, eller av stat och kommun begära understöd i en eller annan form, torde man dock med fog kunna ifrågasätta, huruvida det kan vara riktigt, att statens tjänare ensamma skola undgå så gott som all känning av dessa tidens svårigheter, i det att de ej blott få orubbade kvarsitta å sina befattningar, utan även å respektive avlöningar erhålla dyrtidstillägg av den storlek, att desamma i de flesta

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 3 saml. 45 häft. (Nr 109.)

fall till fullo och i andra fall till och med mera än kompensera dyrtidens inverkan å levnadskostnaderna, jämförda med de under år 1914 gällande.

Det kan ej gärna anses annat än rimligt, om under berörda förhållanden i dyrtidstilläggen göres en nedsättning utöver den, som eventuellt automatiskt inträder i följd av nedgång i levnadskostnadsindex, för att därigenom i någon om än ringa mån vinna en minskning i den stora ojämnhet, som nu råder i ekonomiskt avseende mellan »befattningshavare i statens tjänst» och med dessa i avseende å kompetens och arbetsprestation jämförliga personer, anställda »i enskild tjänst».

Med vilket belopp en sådan extra nedsättning i dyrtidstilläggen lämpligen bör göras, därom torde givetvis meningarne vara mycket delade; liksom också ett flertal sätt finnas för dess beräkning.

Mig synes emellertid en lämplig nedsättning kunna vinnas genom ändring av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag i tvenne avseenden, nämligen:

dels därigenom att för bestämmande av det s. k. »grundtalet», vilket enligt den föreliggande propositionen sker genom att minska det av Kungl. Maj:t fastställda tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen sedan augusti månad 1914, med *en* tiondel, sagda tal i stället minskas med *tre* tiondelar och därpå avrundas i likhet med Kungl. Maj:ts förslag till närmaste fem-tal; samt att på det sålunda minskade grundtalet dyrtidstilläggen beräknas på det sätt, Kungl. Maj:t i propositionen för olika förhållanden föreslagit;

dels också därigenom att det s. k. familjetillägget, d. v. s. den förhöjning i dyrtidstillägg, som nu äger rum för familjeförsörjare med mera än en familjemedlem, icke vidare må förekomma.

Såsom särskilt skäl för borttagande av sistnämnda tillägg, vilket ju avser hjälp i underhållsplikten för barn under 16 år, torde kunna anföras att, då de huvudsakliga kostnaderna för sådant underhåll torde bestå i utgifter för mat och kläder, men prisen å just dessa båda poster, såsom allmänt känt är, numera nedgått betydligt kraftigare än å andra förnödenhetsposter, som ligga till grund för beräkning av levnadskostnadsindex, samt för närvarande i många fall icke ligga avsevärt högre än de under år 1914 gällande, samma förutsättningar för utgående av detta tillägg, som tidigare förelegat, numera ej förefinnas.

Av å bilaga 1 anförda exempel på huru en nedsättning enligt ovan anförda grunder skulle verka, torde framgå, att densamma ej torde kunna anses vara i någon mån oskälig.

På grund av vad ovan anförts, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att i den till Kungl. Maj:ts proposition nr 84 hörande bilaga A, innehållande »Förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst» skall göras följande ändringar, nämligen:

a) i § 2 att å rad 7 förekommande orden: »en tiondel» utbytas mot orden »tre tiondelar», och

b) i § 3 att ur denna paragraf uteslutes allt, som rör dyrtidstillägg för befattningshavare med mera än en familjemedlem.

Stockholm den 9 mars 1922.

M. Svensson.

Bilaga 1.

Dyrtidstillägg.

	Oreglerade verk			Affärsverken m. fl. (80 % å avlöning, Grundtalet minskat med 20)		
	Enligt kungl. propositionen (Grundtal = Index ÷ 10 %)		Enligt motionen (Grundtal = Index ÷ 30 %)	Enligt kungl. propositionen (Grundtal = Index ÷ 10 %)		Enligt motionen (Grundtal = Index ÷ 30 %)
	Dyrtids- tillägg	Familje- tillägg	Dyrtids- tillägg	Dyrtids- tillägg	Familje- tillägg	Dyrtids- tillägg
a) <i>Index 205.</i>						
För lön å 2,000 kronor.....	1,478.60	154.80	1,166.80	1,002.80	122.40	735.—
» » » 2,500 »	1,738.60	154.80	1,371.80	1,166.80	122.40	855.—
» » » 3,000 »	1,998.60	154.80	1,576.80	1,330.80	122.40	975.—
» » » 3,500 »	2,258.60	154.80	1,781.80	1,494.80	122.40	1,095.—
» » » 4,000 »	2,518.60	154.80	1,986.80	1,658.80	122.40	1,215.—
» » » 4,500 »	2,778.60	154.80	2,191.80	1,822.80	122.40	1,335.—
» » » 5,000 »	3,038.60	154.80	2,396.80	1,986.80	122.40	1,455.—
b) <i>Index 190.</i>						
För lön å 2,000 kronor.....	1,247.20	129.60	1,006.—	803.40	97.20	598.20
» » » 2,500 »	1,467.20	129.60	1,181.—	935.40	97.20	694.20
» » » 3,000 »	1,687.20	129.60	1,356.—	1,067.40	97.20	790.20
» » » 3,500 »	1,907.20	129.60	1,531.—	1,199.40	97.20	886.20
» » » 4,000 »	2,127.20	129.60	1,706.—	1,331.40	97.20	982.20
» » » 4,500 »	2,347.20	129.60	1,881.—	1,463.40	97.20	1,078.20
» » » 5,000 »	2,567.20	129.60	2,056.—	1,595.40	97.20	1,174.20